

náš vidiek

4/2016

štvrtročník
ročník XIII.

ČASOPIS VIDIECKEHO PARLAMENTU NA SLOVENSKU

VIDIECKY PARLAMENT
NA SLOVENSKU

- ◆ **Konferencia mladých v Sliachi**
- ◆ **Deň vidieka v NR SR**
- ◆ **IX. fórum VIPA**

a mnoho iného o aktivitách a vyhliadkach nášho vidieka

Obsah

- 6 Závěrečná konference „Cesta mladých k Vidieckemu mládežníckemu parlamentu“
- 8 Agroinštitút Nitra
- 9 Čo je pre vidiek zaujímavé v Europe Direct Centre?
- 10 Splnomocnenec vlády pre občiansku spoločnosť
- 12 Zelený objektív
- 13 Mladí vidieku – Vidiek mladým
- 14 Diskusia a aktivity mladých účastníkov konferencie
- 16 Deň vidieka v Národnej rade Slovenskej republiky
- 18 Mikroregión CEDRON – NITRAVA
- 20 Banskobystrický samosprávny kraj prvýkrát na „Dňoch vidieka v Národnej rade Slovenskej republiky“
- 22 IX. Fórum Vidieckeho parlamentu na Slovensku
- 24 Nové úlohy Vidieckeho parlamentu na Slovensku na roky 2016 – 2018
- 27 Návrh rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky na Slovensku
- 29 Je a bude slovenský vidiek chudobný?
- 35 Pohľad pedagogičky
- 37 Správy zo Sliacha...
- 38 Mesto Sliach je ďalším partnerom Združenia MAGNA VIA

náš vidiek

Ročník: XIII.

Číslo: 4/2016

ISSN: 1339-1542

Vydavateľ:
Občianske združenie
Vidiecky parlament na Slovensku
Kapitulská 13
974 01 Banská Bystrica
mobil: 0915 446 538
e-mail: vipa@vipa.sk
www.vipa.sk

Vychádza štvrtročne pre vnútornú potrebu organizácie. Nepredajné.

Náklad: 1000 ks

Uzavierka nasledujúceho čísla:
20. februára 2017

Redakčná rada:
Ing. Mária Behanovská,
doc. Ing. Miroslav Habán, PhD,
Ing. Karol Herian, CSc

Grafická úprava a ilustrácie:
Ing. arch. Pavol Borodovčák

Tlačiareň:
Róbert Jurových – NIKARA, Krupina

Príspevky sú zverejňované tak, ako boli zaslané autormi a neprešli jazykovou úpravou.

Foto na titulnej strane obálky:
Výstava Ing. Michala Demeša k Svetovému roku bôbovín na Dni vidieka v NR SR.

Foto na 2. strane obálky:
Prezentácia Mikroregiónu CEDRON – NITRAVA na Dni vidieka v NR SR.

Podakovanie za prácu v roku 2016

Dovoľte aby som sa Vám poďakovala v mene svojim ako aj mene členov predsedníctva Vidieckeho parlamentu na Slovensku. Vám našim aktívnym členom, prispievateľom, partnerom. Rok 2016 bol veľmi pestrý v aktivitách. Spoločnými silami sa nám podarilo množstvo pekných a tak potrebných rokovaní, stretnutí, konferencií, prezentácií potrieb obyvateľov nášho vidieka.

Prijmite, prosím, poďakovanie za najúprimnejšie želania, porozumenia a priateľstvá, ktoré ste nám prejavovali v poslednom období, ktoré nás dokázali previesť aj cez ťažšie chvíle. Každého z nás aj všetkých spoločne. Snažili sme sa zachovať kultúrnosť, slušnosť a dúfame, že sme prispeli k tomu, aby sa veci okolo nás začali meniť k lepšiemu.

V tomto čísle prinášame informácie o našich najvýznamnejších aktivitách na konci roka 2016.

O záverečnej konferencii „Cesta mladých k Vidieckemu mládežníckemu parlamentu“, ktorá sa konala vďaka realizácii projektu, ktorý bol podporený z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Programy pre mládež 2014 – 2020“, ktorú administruje IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

Program, závery a úlohy, ako to vidia, cítia, vnímajú mladí ľudia. Pestrá paleta združení, mládežníckych parlamentov, študentov, štatutárov organizácií, jednotlivcov je zárukou, že mladí ľudia, ktorí vedia svoje myšlienky kultivovane formulovať, byť asertívni, pripravení diskutovať. Majú dobrý vzťah k svojmu rodisku. Sú odhodlaní žiť naďalej vo svojich rodných obciach a rozvíjať život tam, čo je v dnešnej dobe veľmi vzácne a potešujúce.

O 16. ročníku Dňa vidieka v Národnej rade Slovenskej republiky s názvom „Spolupracovať sa opláti“. Predstavili sme Mikroregión CEDRON – NITRAVA, Vidiecke ženy – Líderky 2016, Aktivity VÚC v SR, ktoré prijali naše pozvanie. V oblasti regionálnej politiky a jej podpory ako napr. značky regionálnych produktov, kultúrne aktivity, podporu cestovného ruchu. Slovenskú agentúru na podporu zdravotne postihnutých občanov SR. Pán predseda Arpád Beník si dal záležať na prezentácii. Výstavu Ing. Michala Demeša k Svetovému roku bôbovín a iné zaujímavosti.

IX. Fórum Vidieckeho parlamentu tradičná dvojročná aktivita. Nové úlohy Vidieckeho parlamentu na nasledujúce roky. Dočítate sa aj ďalšie zaujímavosti o našej práci.

Michala Demeša

Pozvánka

NA ZÁVEREČNÚ KONFERENCIU

Cesta mladých k Vidieckemu mládežníckemu parlamentu

V SLIAČI v Mestskej obradnej sieni za Mestským úradom
25. – 26. NOVEMBRA 2016

Už dlhé roky úlohou Vidieckeho parlamentu na Slovensku je zvyšovanie kvality života na vidieku. Spolupráca, morálne zásady, etika sú hodnoty, ktoré nám nedovoľujú vrátiť sa späť. Konferencia prispeje k zvýšeniu úrovne participácie mladých ľudí z vidieka a ich povedomia o aktívnom občianstve, k zabezpečeniu zberu podnetov a potrieb mladých ľudí z vidieka pre tvorbu regionálnej, národnej a Európskej mládežníckej politiky. Posilniť vytváranie partnerstiev. Identifikovať mladých vedúcich z vidieka a sieťovať ich.

VIPA SK mbehanovska@stonline.sk, 0915 446 538

Mesto Sliac diasiova@sliac.sk, 0905 980 038

PROGRAM

PIATOK 25. 11. 2016

- 9:00 – 10:00 prezentácia účastníkov
- 10:00 – 10:30 otvorenie a privítanie hostí, príhovory hostí
- 10:30 – 11:30 vyhodnotenie doterajšieho priebehu projektu, predstavenie dôležitých dokumentov k mládežníckej politike
- 11:30 – 11:45 organizačné inštrukcie
- 11:45 – 12:45 obed
- 12:45 – 13:30 predstavenie poobedňajšieho programu, vytvorenie pracovných skupín
- 13:30 – 14:00 prestávka, neformálne spoznávanie sa v skupinách
- 14:00 – 15:00 prezentácia príkladov dobrej praxe v oblastiach práce s mládežou z vidieckeho prostredia a mládežníckej politiky na regionálnej a lokálnej úrovni
- 15:00 – 16:00 praktické príklady mládežníckych iniciatív v mestečku Sliac
- 16:00 – 18:00 práca formou World Caffé – stanovišťa pozvaných subjektov venujúcich sa práci s mládežou a mládežníckej politike, neformálne diskusie
- 18:00 – 19:00 prestávka, ubytovanie, príprava na spoločenský večer
- 19:00 – 23:00 spoločenský večer, kultúrny program, vidiecka večera

SOBOTA 26. 11. 2016

- 8:00 – 8:30 raňajky
- 8:30 – 10:30 prezentácia výsledkov práce skupín
- 10:30 – 10:45 prestávka
- 10:45 – 11:45 spracovanie záverov, diskusia
- 11:45 – 12:00 predstavenie vidieckych aktivistov na Ceste k vidieckemu mládežníckemu parlamentu
- 12:00 – 13:00 obed, odchod účastníkov

Tento projekt bol podporený z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Programy pre mládež 2014 – 2020“, ktorú administruje IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

Vyplňte a pošlite návratku do **23. 11. 2016**

Záverečná konferencia „Cesta mladých k Vidieckemu mládežníckemu parlamentu“

Konferenciu otvoril za mesto Sliač pán Ing. Róbert Urbanec, ktorý privítal všetkých prítomných a poprial úspešný priebeh rokovania aj v mene pána primátora. Predsedníčka oboznámila s programom a postupne predniesli príhovory a prezentácie.

Banskobystrický samosprávny kraj zastupovala vedúca oddelenia regionálneho rozvoja Úradu BBSK Daniela Bímová, ktorá predstavila kraj, v ktorom sa nachádza mesto Sliač. Riaditeľka Agroinštitútu v Nitre Mária Debrecéniová a Tatiana Kobidová z Europe Direct Nitra. Skarlet Ondrejčáková riaditeľka kancelárie Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti.

Jozef Krnáč z Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici Katedry verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja predstavil, čo môžu mladí študovať a čo všetko ponúka fakulta.

Prezentáciu Slovenskej agentúry pre cestovný ruch (SACR) prezentovala Mgr. art. Marta Mlíchová regionálne zastúpenie pre BBSK.

Otvorenie konferencie.

Prezentácia Europe Direct Nitra.

Združenie lesníčiek Viera Petrášová, okrem aktivít združenia predstavila súťaž mladých fotografů Zelený objektív. Zahraniční hostia z Maďarska František Zelman, Tanzilja Zelmanova z Únie Sloven-

Účastníci konferencie.

Prezentácia Magna Via – docent Jozef Húska.

ských organizácií v Maďarsku z Tótkomlósa. Szaba Boha z organizácie Zala Country Roma nGo zo Zalakomáru. Norbert Kulcsár z organizácie A. Cigányság az Európou Unióban Egyasúlet z Leténye. Ferenc Szolnok z organizácie Zala Megyciligátny civil Szervezet z Bocska.

Jozef Húska, predseda Združenia Magna Via. Na záver tohto bloku predsedníčka odprezentovala aktivity Vidieckeho parlamentu na Slovensku za posledné dva roky.

Po obede účastníci postupne navštívili Vlastivednú sieň Štefana Hudáka. Do večera sa venovali aktivitám podľa programu a boli odprezentované ďalšie organizácie a projekty.

Živnostenské spoločenstvo mesta Zvolen zatu-
poval na konferencii Milan Plesník.

Milan Hronec predstavil možnosti Nadácie Ekopolis, Martin Weber OZ Strom života, predstavili sa

Vystúpenie ZUŠ Sliač.

zástupcovia mládežníckych parlamentov z Nitra z Brezna z Banskej Bystrice z Krupiny, OZ Dúha pre deti z Rimavskej Soboty, študenti z Levíc a ďalší.

Večerný program otvorili svojim vystúpením žiaci z LŠU, pohybové aktivity viedol Marek Bolť a predstavil okrem iného aj Kalimbu. Na harmonike zahral Peter Sedmák z Krupiny.

Jedlá zo strukovín a zabíjačkové špeciality boli príjemným prekvapením a spestrením večera. Diskusia a výmena skúseností prebiehali po neskorých večerných hodinách. Nadviazali nové priateľstvá, vymenili kontakty.

Návšteva Vlastivednej siene Štefana Hudáka

V sobotu po raňajkách účastníci dopracovali výstupy, odprezentovali, prebehla diskusia a pripomienky nasledovalo odsúhlasenie záverov a nových úloh na budúce obdobie. Lektori, facilitátori a predsedníčka poďakovali účastníkom za aktívnu účasť a popriali šťastnú cestu domov.

Prezentácia OZ Dúha pre deti.

Agroinštitút Nitra

Agroinštitút Nitra, štátny podnik je už takmer 50 rokov rezortným vzdelávacím zariadením Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Poskytuje široké portfólio služieb hlavne v oblasti ďalšieho odborného celoživotného vzdelávania, odbornej prípravy a certifikácie pôdohospodárskych poradcov, v oblasti budovania odborne špecializovaného knižničného fondu, v zabezpečovaní účinného a efektívneho prístupu k informáciám a informačných zdrojov prostredníctvom informačných služieb a informačných technológií. Portfólio služieb dopĺňajú hotelové a konferenčné služby.

Ako rezortné vzdelávacie zariadenie MPRV SR zabezpečuje ďalšie odborné vzdelávanie a odbornú prípravu pre široký okruh pracovníkov agrosektoru. Pod gesciou MPRV SR zastrešuje Agroinštitút Nitra dve unikátne pracoviská a tým je Národné stredisko AGRIS FAO a Depozitná knižnica FAO. Aktivita oboch pracovísk spadá do odbornotechnických kapitol Programu FAO, ktoré sa SR zaviazala podporovať a rozvíjať. Cieľová skupina, pre ktorú sú určené výstupy a služby sú členské krajiny FAO, národná a medzinárodná pôdohospodárska komunita, vedecko-výskumná základňa rezortu, akademické inštitúcie, profesijné zväzy a združenia, poradcovia, študenti.

Spolupracuje s mnohými organizáciami v rezorte pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, ale aj mimo rezortu. Našimi dlhoročnými partnermi sú MPAVR SR, PPA, pracoviská vedy a výskumu, univerzity, stredné odborné školy, profesijné komory, zväzy a združenia, mimovládne organizácie a Zastúpenie Európskej Komisie na Slovensku.

Agroinštitút je členom Asociácie inštitúcií vzdelávania dospelých SR, Európskej asociácie vzdelávania dospelých, Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, Vidieckeho parlamentu na Slovensku, členom európskej siete informačných centier EUROPE DIRECT, členom Slovenskej asociácie knižníc a členom medzinárodnej siete knižníc AGLINET a Zväzu hotelov a reštaurácií na Slovensku.

Účastníkom konferencie sa prihovorila
Ing. Mária Debreceniová, CSc.,
riaditeľka Agroinštitútu Nitra.

.....

Čo je pre vidiek zaujímavé v Europe Direct Centre?

Europe Direct – Nitra – Hostiteľská organizácia – Agroinštitút Nitra, štátny podnik, od roku 2009. Člen celoeurópskej siete informačných centier Europe Direct – grant Zastúpenia EK v SR. Poskytuje informácie občanom o EÚ a proaktívne podporuje debatu a dialóg s občanmi (služby a aktivity)

Služby Europe Direct sú aktuálne informácie o dani v EÚ, odpovede na všeobecné otázky o EÚ, pomoc pri hľadaní informácií, hľadanie partnerov do európskych projektov, bezplatné tlačenie brožúry vydané európskymi inštitúciami, možnosť prezenčného štúdia z knižničného fondu EÚ.

Informačná navigácia – vyhľadávanie informácií na internete – hlavný portál EÚ: europa.eu
Webové stránky inštitúcií EÚ v SR:
ZEK – <http://ec.europa.eu/slovakia>
IKEP – <http://www.europskyparlament.sk>
Euractiv – <https://euractiv.sk>

Navigácia na informačné siete na Slovensku
EURES služby zamestnanosti – www.eures.sk
ECC – Net Európske spotrebiteľské centrum –
– <http://www.esc-sr.sk>
SOLVIT – ec.europa.eu/solvit
Európsky kontaktný bod –
– www.europapreobcanov.sk
Mládež v akcii – www.iuventu.sk

Europe Direct Nitra uľahčuje prístup k: dokumentom EÚ, publikáciám EÚ, projektom EÚ a práci v pre EÚ.

Splnomocnenec vlády pre občiansku spoločnosť

Splnomocnenec je poradným orgánom vlády SR. Rozsah právomocí a postavenie splnomocnenca je určený štatútom. Splnomocnenec môže zriaďovať pracovné skupiny alebo komisie, pričom vymedzí aj ich agendu, zloženie, úlohy, zásady činnosti, technické a organizačné zabezpečenie činnosti, ako aj práva a povinnosti členov.

Pôsobnosť splnomocnenca

- Splnomocnenec predkladá návrhy a iné materiály vláde prostredníctvom podpredsedu vlády a ministra vnútra. Robí tak v spolupráci s príslušnými ministrami.
- Splnomocnenec sa zúčastňuje medzirezortných pripomienkových konaní.
- Splnomocnenec predkladá návrhy na rokovanie poradných orgánov vlády.
- Splnomocnenec sa zúčastňuje na zasadnutiach vlády, na ktorých sa prerokúvajú otázky patriace do jeho rozsahu úloh za podmienok ustanovených rokovacím poriadkom vlády.

V novembri 2014 bol do funkcie splnomocnenca vymenovaný Martin Giertl. Ako právnik v Nadácii Charty 77 sa vo svojej doterajšej činnosti venoval predovšetkým oblasti ľudských práv. Poskytoval bezplatnú odbornú právnu pomoc v oblasti ochrany ľudských práv, vzdelával a zároveň poskytoval poradenstvo mimovládny neziskovým organizáciám. Od roku 1994 bol aktívnym členom Grémia tretieho sektora a jeho odborných pracovných skupín. Taktiež pôsobil v pracovných skupinách pri Rade vlády pre ľudské práva, Rade vlády pre MNO ako aj v pracovných skupinách Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. Jeho hlavnou ambíciou na pozícii splnomocnenca vlády SR je hľadanie nových procesov v spoločnosti. Usiluje sa o to aby sa občania mohli realizovať, aby tretí sektor na Slovensku bol životaschopný, aby mohol právne aj ekonomicky fungovať ako v dobre spravovaných demokraciách. Svoje poslanie bude považovať za úspešné ak bude posilnená občianska spoločnosť a každý aktívny občan v nej nájde svoje uplatnenie.

Inštitút Splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a jemu podriadeného Úradu

bol na Slovensku zavedený začiatkom roku 2011. V zmysle Predkladacej správy k Uzneseniu vlády SR č. 134/2011 má pôsobenie splnomocnenca „prispieť k tomu, aby zainteresovaní aktéri z verejného sektora, podnikateľského sektora, politickej sféry a médií, ako aj široká verejnosť lepšie rozumeli potrebe a významu občianskej spoločnosti, aby sa cítili jej súčasťou a aby s ňou intenzívnejšie komunikovali. Inštitút splnomocnenca má zároveň podporiť to, aby títo aktéri prostredníctvom partnerských vzťahov umožňovali rozvoj mechanizmov občianskej participácie.“

V dlhodobom horizonte sa splnomocnenec snaží o dosiahnutie týchto troch cieľov:

- Verejná správa priateľská k verejnosti
- Verejnosť aktívne participujúca na správe vecí verejných
- Stabilné postavenie MNO ako inštitúcií aktívnej verejnosti, zlepšenie ich legislatívneho ukotvenia a podmienok pre ich fungovanie

Hlavné úlohy splnomocnenca.

Splnomocnenec a jemu podriadený Úrad má slúžiť najmä ako:

- sprostredkovateľ, ktorý aktívne prepája a iniciuje komunikáciu vlády a verejnej správy s MNO a inými subjektmi,
- kvalitný a komplexný zdroj informácií o záležitostiach rozvoja občianskej spoločnosti a potrebe participácie verejnosti,
- kontaktný bod pre komunikáciu alebo koordináciu MNO s kontaktnými osobami na príslušných ministerstvách, resp. relevantných orgánoch a organizáciách vlády,
- iniciátor tvorby a zmien verejných politík vo vzťahu k občianskej spoločnosti,

Skarlet Ondrejčáková, riaditeľka kancelárie Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

- zdroj spätnej väzby, najmä smerom k vláde – na jej základe iniciatívne navrhuje potrebné riešenia.

SPÄTNÁ VÄZBA KU KONFERENCIÍ

Vážená pani Behanovská.

V mene Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti Vám ešte raz ďakujem za pozvanie na Vami organizované IX. zasadnutie Fóra Vidieckeho parlamentu, ktoré sa uskutočnilo 25.-26. 11. 2016 na Sliachi.

V pracovnej skupine „Cesta mladých k Vidieckemu mládežníckemu parlamentu“ som sa dostala do skupiny mladých, veľmi mladých ľudí vo veku 17-19 rokov. Boli to študenti stredných škôl prevažne zo stredného Slovenska, z okresných aj menších miest, ktoré sa z pohľadu Bratislavy javia ako periféria. Musím však priznať, že som bola veľmi milo prekvapená. Mladí ľudia boli perfektní, nadšení robiť veci pre komunitu, meniť prostredie okolo seba, dať svojim rovesníkom príležitosť na sebarealizáciu. Svoje myšlienky formulovali veľmi kultivovane, boli

asertívni, pripravení diskutovať. Pozitívne tiež hodnotím ich vzťah k svojmu rodisku. Väčšina z nich pochádza z vidieka, alebo majú vzťah k vidieku cez návštevy starých rodičov. Všetci jednoducho boli odhodlaní žiť naďalej vo svojich rodných obciach a rozvíjať život tam, čo je v dnešnej dobe odchodu mladých schopných ľudí do zahraničia veľmi vzácne a potešujúce.

Často diskutujeme v sektore, že po 27 rokoch od revolúcie sa javí ako veľmi potrebné omladenie generácie lídrov neziskového sektora. V niektorých momentoch však máme pocit, že takýto ľudia nie sú, že mladým chýbajú veľké impulzy na aktivovanie sa, odhodlanie meniť veci v spoločnosti k lepšiemu. Zo stretnutia na Sliachi som však odchádzala s dobrým pocitom, že máme mladých ľudí, ktorým záleží na napredovaní Slovenska, na demokracii, obhajobe ľudských práv. Je na nás starších, aby sme potenciál týchto mladých ľudí rozvíjali, aby sme im dali priestor rásť a realizovať ich sny a predstavy. Záleží na nás, či z nich vyrastú budúci lídri občianskej spoločnosti. Veľmi im aj nám všetkým držíme palce.

Zelený objektív

Združenie lesníčiek od svojho vzniku v roku 2000 koordinuje činnosť Krúžkov mladých lesníkov. Od roku 2001 spolu s Lesníckym a drevárskym múzeom vo Zvolene a Centrom voľného času organizuje súťaž mladých fotografov Zelený objektív. Kvôli kladnému ohlasu lesníckej verejnosti a vedúcich krúžkov voľnočasových aktivít (dokumentovaným dotazníkovým prieskumom) na akcie poriadané v rokoch 2000 – 2016 združením sa stalo Združenie lesníčiek spoluporiadateľom fotografickej súťaže detí Zelený objektív

Cieľová skupina ovplyvnená činnosťou združenia. Priamo ovplyvnení sú členovia krúžkov mladých lesníkov a účastníci fotografickej súťaže detí, vedúci krúžkov a rodičia detí, dobrovoľníci pre prácu s deťmi v prírode. Nepriamo sú ovplyvnené deti a mládež do 18 rokov a laická verejnosť

ZDRUŽENIE SVOJE AKTIVITY ZAMERIAVA NA

- vyhľadávanie a školenie dobrovoľníkov pre pravidelnú krúžkovú činnosť mladých lesníkov,
- medzinárodnú výmenu skúseností pre činnosť dobrovoľníkov v práci s deťmi,
- metodické usmerňovanie činnosti krúžkov,
- zabezpečovanie didaktických pomôcok pre výučbu v krúžkoch,
- zabezpečovanie pracovných manuálov pre vedúcich krúžkov,
- organizovanie celoslovenských lesníckych hier,
- organizovanie súťaže Zelený objektív.

TÉMA SÚŤAŽE – LES

Predmetom súťaže sú fotografie z lesného prostredia s dôrazom na vzťah človeka k lesu, nafotené mladými fotografmi (aj za asistencie dospelých). Fotografie môžu zobrazovať ľudí v lese, ich aktivity, prácu, oddych, a to v kladnom či zápornom zmysle. Objektom záujmu súťažiacich sa môžu stať i všetky druhy lesných živočíchov, drevín, rastlín i húb.

Účastníci súťaže sa môžu zúčastniť jednotlivci v dvoch kategóriách:

1. žiaci základných škôl a 2. študenti stredných škôl, ktoré pôsobia na území Slovenskej republiky, pričom rozhodujúcim pre zaradenie do súťažnej kategórie je navštevovaná škola ku dňu uzávierky súťaže. Fotografie do súťaže môžu prihlásiť i rodičia resp. pedagógovia (vedúci záujmových krúžkov), avšak nie bez vedomia tvorcov snímok.

KRITÉRIÁ HODNOTENIA

- pridržanie sa témy súťaže,
- pôvodnosť, originalita a nezáujatosť pohľadu,
- výpovedná hodnota snímky,
- výtvarná a technická úroveň riešenia,
- splnenie všetkých ostatných požiadaviek podľa špecifikácie podmienok súťaže.

Fotografovanie je tvorivá činnosť vyžadujúca výtvarné nadanie a kreativitu, znalosť základov optiky a istý stupeň technickej zručnosti, pričom tieto protichodné skupiny faktorov sú pre fotografa rovnako dôležité. Z toho vyplýva, že umelecký rast fotografa spočíva nie len v rozvoji jeho talentu, ale i v pochopení a praktickom zvládnutí technických otázok fotografie a ich vhodnej praktickej aplikácii.

Cieľom Lesnej letnej školy mladých fotografov je zvýšiť záujem mladých ľudí o prírodu a prácu v nej zároveň so zvyšovaním ich odbornej umeleckej úrovne. Pobytom v letnej lesnej škole mladých fotografov zvýšiť vedomostnú úroveň a zlepšiť si znalosti a zručnosti za pomoci skúsených lektorov.

Mladí vidieku – Vidiek mladým

Vidiek pre nás znamená domov, prírodné krásy, zdroj živobytia, bližšie vzťahy medzi ľuďmi, bývanie. Vládne tu iná kvalita života, je to priestor na odreagovanie, priestor kde sa udržiavajú tradície, remeslá, folklór...

RADOSTI A STAROSTI MLADÝCH NA VIDIEKU

- väčší pocit bezpečia,
- inšpirácia,
- zdravší životný štýl,
- čistejší vzduch,
- kontakt s prírodou, so zvieratami

- menej príležitostí na trávenie voľného času,
- štrukturálna nezamestnanosť,
- nedostatok prístupu k vymoženostiam mesta,
- tlaky na predaj pôdy,
- náročná manuálna práca,
- slabá dostupnosť vzdelania, zamestnania a zdravotnej a sociálnej starostlivosti,
- neefektívna doprava

1

PRIORITY

- Rozvíjať služby pre mladých
- Spolupráca na komunitnej, národnej úrovni – sieťovanie, perspektíva medzinárodnej spolupráce
- Podpora občianskej spoločnosti, povedomia a angažovanosti
- Podpora sociálnej inklúzie

NAŠA PONUKA PRE INÝCH MLADÝCH

Inšpirácia, skúsenosti, príklady dobrej praxe, vzory, know-how, sieťovanie

ČO BY SME CHCELI ĎALEJ

- Vidiecky mládežnícky parlament ako priestor pre naše príležitosti
- Portál ktorý bude propagovať aktivity mladých, kde bude možnosť zdieľania skúseností, vzájomnú pomoc pre organizácie a neformálne skupiny, diskusné fórum na zdieľanie skúseností, otázky, vzájomnú podporu, právnu pomoc

Večerný program konferencie viedol Marek Bolf.

Diskusia a aktivity mladých účastníkov konferencie

Mládežníci si v rámci neformálnej diskusie vymieňali osvedčené skúsenosti zo svojej práce na vidieku a mládežníckej politiky na miestnej a regionálnej úrovni. Priebeh aktivít opisuje žiačka 3. ročníka v študijnom programe Marketing v turizme zo SOŠ Levice
Simona Hengeričová

Mladí účastníci v ZŠ Sliach.

Najskôr sme si vypočuli prezentácie členov mládežníckeho parlamentu z rôznych miest a obcí Slovenska. Tí nám porozprávali o svojich pozíciách a čomu presne sa venujú. Neskôr nás podľa veku rozdelili do skupín. My, mládežníci, sme sa venovali ďalším prezentáciám. Boli napríklad o zlepšení vzťahov medzi mladými v meste Brezno, čistení lesov, likvidácii čiernych skládok. V malých skupinkách sme sa mali predstaviť, zoznamovať sa a potom spoločne spracovať zopár myšlienok na tému „**Radosti a starosti mladých na vidieku**“. Svoje skúsenosti sme si navzájom vymieňali. Nakoniec sme ich zosumarizovali a odovzdali ako námety pre zlepšenie života mladých na vidieku. Navštívili sme aj ZŠ, kde nám p. učiteľ predstavil ich vlastné „mini“ múzeum,

ktoré žiaci využívajú v rámci hodín dejepisu ako učebňu. Vypočuli sme si aj príbeh pána, ktorý sa postupne prepracoval k vyrábaniu hudobného nástroju KALIMBA, čím oživil toto takmer zabudnuté remeslo v regióne.

Ďakujeme za pozvanie a možnosť zúčastniť sa IX. Fóra Vidieckeho parlamentu na Slovensku. Získali sme nielen množstvo informácií a námetov na zvyšovanie kvality života na vidieku a rozvoj vidieckeho turizmu, ale vytvorili sme si aj nové kontakty s odbornými a vzdelávacími inštitúciami, ktoré určite v budúcnosti využijeme pri skvalitňovaní odborného vzdelávania v škole a rozvoji kľúčových kompetencií našich žiakov a pedagógov.

Aktivity na zoznámenie a uvoľnenie atmosféry.

FOTO galéria

Príchod účastníkov
– prezentácia.

Prezentácia aktivít
Strom života –
Martin Weber

Prezentácia SACR – Mgr. art. Marta Mlíchová

Prezentácia Nádácie Ekopolis –
Milan Hronec

Deň vidieka v Národnej rade Slovenskej Republiky

pod záštitou predsedu NR SR Andreja Danka sa konal 23. novembra 2016 vo výstavných priestoroch NR SR na Západnej terase Bratislavského hradu

Podujatie otvoril pán Mgr. Peter Antal, predseda pre Výboru PaŽP. Prihovor predniesol Štátny tajomník ministerstva pôdohospodárstva MVDr. Gabriel Csicsai, PhD. Predsedníčka privítala poslankyne, poslancov, predsedníčky, predsedov, starostky, starostov, štatutárov organizácií pôsobiach na vidieku a všetkých priaznivcov, ktorí prišli. V tomto roku sa Deň vidieka konal s názvom „Spolupracovať sa oplatí“.

Podujatie organizuje OZ Vidiecky parlament na Slovensku pod záštitou predsedu NR SR Andreja Danka, v spolupráci s Výborom NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie. Deň vidieka bol otvoreným stretnutím organizátorov a ich hostí s poslancami.

Vystúpenie ZŠ Mojzesovo – Černík

PREZENTOVANÉ ORGANIZÁCIE, PROJEKTY A AKTIVITY

- **Mikroregión CEDRON – NITRAVA**, predseda Ing. Marek Oremus, združenie predstavila manažérka Daniela Kozáková
- **Mária Behanovská za OZ VIPA SK** predstavila **Vidiecke ženy – Líderky 2016**, žena – aktivistka: Ing. Ľudmila Eva Kmeťová, žena – politička: Mgr. Zuzana Nebusová, žena – podnikateľka: Ing. Helena Petrusová, žena – remeselníčka: Mária Mizeráková. Mimoriadne ocenenie žena aktivistka Eva Kurjaková
- V priestoroch sme mohli vidieť **fotografickú súťaž detí a mladých študentov Zelený objektív** pri príležitosti 15. výročia od jej vzniku. Doc. Viera Petrášová, predsedníčka Združenia lesníčiek

Otvorenie podujatia – Mgr. Peter Antal, predseda pre Výboru PaŽP

Prihovor predniesol Štátny tajomník ministerstva pôdohospodárstva MVDr. Gabriel Csicsai, PhD.

Aktivity VÚC v SR v oblasti regionálnej politiky a jej podpory ako napr. značky regionálnych produktov, kultúrne aktivity, podporu cestovného ruchu prezentovali:

- **VÚC Banská Bystrica** vedúca oddelenia RR Daniela Bimová
- **VÚC Nitra** Mgr. Marta Horníková, odborná referentka oddelenia prípravy a realizácie programov regionálneho rozvoja
- **VÚC Žilina** Ing. Eva Víteková Manažérka Krajskej organizácie cestovného ruchu
- **VÚC Košice** za Odbor regionálneho rozvoja, územného plánovania a životného prostredia sa zúčastnil Ing. Peter Ťapák

Prihovor predsedníčky Vidieckeho parlamentu na Slovensku Márie Behanovskej

- **Agroinštitút, š.p. Nitra** riaditeľka Mária Debrecéniová
- **Slovenská agentúra na podporu zdravotne postihnutých občanov SR**, predseda Arpád Beník. **Národná prezentácia umenia handicapovaných umelcov SR „Bojovník s osudom a prekážkami“**, ktorá sa koná pod záštitou náčelníka Ozbrojených síl SR generála Milana Maxima
- **Slovenská agentúra životného prostredia** predstavila formou výstavy ocenené obce v súťaži **Dedina roka 2015**. Súťaž Dedina roka je prezentáciou krás, úspechov, výnimočnosti slovenských dedín, tvorivej práce jej predstaviteľov a obyvateľov, predstavením originality, národnosti hrdosti, so zdôraznením tradícií, rozmanitosti kultúry a krajiny vidieckych regiónov. Zároveň je ukážkou snahy priblížiť sa obnove obcí na európskej úrovni, pričom má upozorniť verejnosť a politikov na význam vidieka a upevniť jeho postavenie v spoločnosti. Prezentoval generálny riaditeľ SAŽP, Ing. Martin Lakanda.

Predsedníčka VIPA SK odovzdáva Petrovi Antalovi „ROH HOJNOSTI“, dar od Michala Demeša

- **Výstavu Ing. Michala Demeša k Svetovému roku bôbovín.**
- **NSRV NITRA** centrálna jednotka, Riaditeľka Ing. Lenka Mikulová
- **Magna Via**, predseda doc. Jozef Húška
- **Slovenská živnostenská komora**, predseda Ján Plesník

Toto všetko preto, aby sa práve vidiecke územie mohlo ľahšie stať atraktívnou alternatívou pre život na vidieku.

Mikroregión CEDRON – NITRAVA

Dňa 23.11.2016 sa uskutočnil v historických priestoroch Bratislavského hradu už 16. ročník prezentácie vidieka Deň vidieka v Národnej rade Slovenskej republiky pod názvom Spolupracovať sa oplatí.

Naše združenie dostalo príležitosť predstaviť celé územie. Do Bratislavy od nás vycestovalo 120 osôb, vrátane pracovníkov kancelárie. Všetci spoločne pripravili prezentácie, ochutnávky, ale aj zaujímavý program.

Mikroregión CEDRON – NITRAVA, predstavila manažérka Daniela Kozáková

V prvom rade ďakujem VIPA SK za príležitosť prezentovať náš región na pôde NR SR. Prichádzame z MR CEDRON – NITRAVA, ktorý leží medzi mestami Nitra a Nové Zámky, na riekach Nitra a Žitava. Prichádzame z regiónu, ktorý na jar vonia zemou, v lete obilím a medom a na jeseň ovocím, hroznom a vínom. Prichádzame z kraja, kde sú veľmi pracovití ľudia, ktorí pokračujú v šľapajach svojich predkov, rozvíjajú územie a budujú moderný vidiek

Produkty z Kmeťova.

21. storočia, kde sa história sŕňa so súčasnosťou. Prichádzame z regiónu, kde sa narodilo a pôsobilo viac ako 70 významných osobností, kde je množstvo národných kultúrnych pamiatok, chránených území európskeho významu, prírodných rezervácií, prírodných úkazov, archeologických nálezísk, aj najväčšie v Európe. Nájdete u nás historické parky, kaštiele, kúrie, múzeá,...., ale aj bažantnice, mufló-

Produkty z Černíka.

Prezentácia Raslavíc.

niu oboru, atď. Pre celé územie je typická tradícia poľnohospodárstva, vinohradníctva, vinárstva, rybníctva, poľovníctva, včelárstva, ale aj chovu koní. Veď prvé konské dostihy v Uhorsku, v roku 1814, sa konali práve v našom regióne.

Podujatie otvorili štátny tajomník Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR MVDr. Gabriel Csicsai, PhD., predseda Výboru NR SR pre poľnohospodárstvo a životné prostredie Mgr. Peter Antal a predsedníčka Vidieckeho parlamentu SK Ing. Mária Behanovská.

V kultúrnom programe účinkovali deti z DFS Klnka z Mojzesova, folklórno – spevácka skupina Vrbina z Komjatíc a záhradkárska kapela Lipovčanka z Lipovej.

Výrobky Lenky Olejárovej zo Svätoplukova.

Okrem toho sme z 15 obcí (vrátane mesta Šurany) predstavili históriu aj súčasnosť, výrobky a produkty z nášho územia. Účastníci podujatia mali možnosť vidieť výrobky šikovných rúk našich ľudí, či už krásne výšivky, obrazy, alebo výrobky zo šúpolia, keramiky, textilu, papiera, ovčej vlny, dreva,.... Záro-

veň mohli zúčastnení ochutnať pekárské výrobky, mäsové výrobky, med, víno aj destiláty.

Čestným hosťom sme darovali medovníčky z Kmeťova, kde už 21. rok v predvianočnom čase napečú viac ako 10 000 medovníčkov a vianočného pečiva, ktoré rozvezu do detských domovov, resocializačných centier a domovov pre seniorov po širokom okolí.

Produkty z Veľkého Kýru.

Aj v našom prípade sa potvrdilo, že spolupracovať sa oplatí a spoločne sme zabezpečili dôstojnú a veľmi vkusnú prezentáciu celého nášho krásneho územia, kde pridanou hodnotou bola účasť našich ľudí na zaujímavom podujatí na Bratislavskom hrade a prehliadka budovy Národnej rady Slovenskej republiky.

Veľké poďakovanie patrí všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k realizácii nášho spoločného podujatia.

foto www.cendronnitra.sk

Produkty z Jatova.

Banskobystrický samosprávny kraj prvýkrát na „Dňoch vidieka v Národnej rade Slovenskej republiky“

Prvýkrát v histórii sa „Dňa vidieka v Národnej rade Slovenskej republiky (NR SR)“ zúčastnil aj Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK), ktorý v súlade s cieľmi podujatia predstavil svoje aktivity na podporu vidieka, malých výrobcov na vidieku i vidieckeho cestovného ruchu.

Ako jediný z predsedov samosprávnych krajov sa 16. ročníka tohto výnimočného podujatia zúčastnil iba predseda Banskobystrického samosprávneho kraja Marian Kotleba. Poslancov Zastupiteľstva BBSK zastupoval poslanec Daniel Gelien, ktorý sa spolu s vedúcou oddelenia regionálneho rozvoja Úradu BBSK Danielou Bimovou, prítomnými zákonodarcami, ale aj s ďalšími účastníkmi podujatia, zúčastnil aj diskusií na tému problematiky rozvoja vidieka.

Pre účastníkov „Dňa vidieka v NR SR 2016“ bolo sklamaním, že sa ho zúčastnilo veľmi málo poslancov NR SR, hoci sa podujatie uskutočnilo v čase zasadnutia poslaneckého zboru a poslanci boli o ňom v dostatočnom časovom predstihu informovaní. Výnimkou bola len účasť predsedu výboru NR SR pre regionálny rozvoj poslancu Petra Antala, ktorý podujatie zastrešoval. Záujem o túto akciu prejavili najmä poslanci Ľudovej Strany Naše Slovensko, ktorí na čele s predsedom BBSK Marianom Kotlebom navštívili postupne všetkých vystavovateľov.

Banskobystrický samosprávny kraj sa na tomto podujatí, okrem propagácie cestovného ruchu, prezentoval aj výrobkami, ktorým bola na území Banskobystrického kraja udelená značka „regionálny produkt“. V kraji sú zatiaľ udeľované tri značky regionálneho značenia, a to značka:

- „**regionálny produkt Hont**“, udeľovaná už od roku 2013 na území miestnych akčných skupín (MAS) Partnerstvo Krtíšskeho Poipolia a Zlatá cesta,
- „**regionálny produkt Podpoľanie**“
- „**regionálny produkt Gemer-Malohont**“ udeľované pre územie OZ Podpoľanie a MAS Malohont.

Vedenie BBSK podporuje rozvoj kraja a jeho vidieka v mnohých oblastiach. O tom, že prezentácii a podpore produkcie regionálnych produktov venuje BBSK naozaj veľkú pozornosť, svedčia viaceré aktivity, ktoré boli realizované v roku 2016. Práve záujem kraja ešte viac rozvinúť a podporiť tieto aktivity podnietil pokračovanie ďalšej spolupráce s Vidieckou organizáciou pre komunitné aktivity, regionálnou anténou Banská Bystrica (VOKA RA Banská Bystrica) a verejno- súkromnými partnerstvami kraja, s ktorými pripravuje v roku 2017 rozšírenie existujúcich a prípravu nových značiek regionálnych produktov pre doteraz značkami nepokryté územie kraja s cieľom podporiť náš vidiek.

„Deň vidieka v NR SR“ žiaľ, opäť potvrdil, že „naš vidiek“ je dlhodobou na okraji skutočného záujmu kompetentných riešiť problémy rozvoja vidieka, o čom svedčila aj nízka účasť poslancov NR SR na tejto akcii. Z dôvodu, že značka „regionálny produkt“ je pre veľkú väčšinu obyvateľstva zatiaľ neznámym pojmom, je potrebné venovať danej oblasti patričnú publicitu a organizovať podobné akcie vo väčšej miere na regionálnej ako aj na národnej úrovni.

FOTO galéria

Deň Vidieka v NR SR a prezentácia Mikroregiónu CEDRON – NITRAVA

IX. Fórum Vidieckeho parlamentu na Slovensku

Už deviaty krát sme sa stretli na zasadnutí Fóra Vidieckeho parlamentu na Slovensku, aby sme spoločne sformulovali potreby slovenského vidieka na najbližšie dva roky.

Thptoročné fórum sa konalo 25. – 26. novembra 2016 v Sliachi okres Zvolen, Penzión na rožku pod záštitou prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku.

Na zasadnutie sme pozvali iniciatívnych ľudí, ktorých skúsenosti, vzdelanie a lídrovské schopnosti dali základ k vytvoreniu a naformulovaniu vidieckych politík, na nasledujúce dva roky. Už dlhé roky úlohou Vidieckeho parlamentu na Slovensku je zvyšovanie kvality života na vidieku. Spolupráca, morálne zásady, etika sú hodnoty, ktoré nám nedovoľujú vrátiť sa späť. Podporujeme snahy aktívnych občanov, ktorí chcú čosi po sebe zanechať pre budúce generácie.

Účastníci IX. Fóra VIPA SK.

TÉMY PRACOVNÝCH SKUPÍN

1. „Cesta mladých k Vidieckemu mládežníckemu parlamentu“
2. Čo môže dať slovenský vidiek Európe?
3. Vidiek – studnica energie a priestor na relax
4. „Výživové zrná pre trvalo udržateľnú budúcnosť“. Medzinárodný rok strukovín.

Veľmi si vážime, že pán prezident Andrej Kiska prevzal záštitu na IX. Fórum Vidieckeho parlamentu a tak pokračujeme v tejto tradícii jeho predchodcov. Je to prejavom jeho záujmu o dianie a kvalite života na vidieku. Ďakujem, pán prezident.

Účastníci IX. Fóra VIPA SK.

Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

prevzal

ZÁŠTITU

nad

9. ročníkom zasadnutia

Fóra Vidieckeho parlamentu

V Bratislave 26. septembra 2016

Nové úlohy Vidieckeho parlamentu na Slovensku na roky 2016 – 2018

V tomto roku Vidiecky parlament na Slovensku organizoval Konferenciu pre mladých a svoje dvojročné fórum, kde už po deviaty krát hodnotil svoju činnosť za posledné dva roky za účasti partnerských organizácií, zainteresovaných organizácií a odborníkov. Sumarizoval nové aktuálne úlohy na najbližšie dva roky. Zúčastnilo sa ho viac ako 100 účastníkov z celého Slovenska, zástupcov mládeže, mládežníckych parlamentov, pedagógov, odborných pracovníkov z rôznych oblastí, poľnohospodárstva, životného prostredia, vidieckej agroturistiky i rôznych záujmových organizácií.

Účastníci pracovali v 4 pracovných skupinách, kde zhodnotili súčasný stav a formulovali aktuálne úlohy pre ďalšiu činnosť Vidieckeho parlamentu na Slovensku a partnerských organizácií. Výsledky rokovania jednotlivých pracovných skupín boli nasledovné:

CESTA MLADÝCH K VIDIECKEMU MLÁDEŽNÍCKEMU PARLAMENTU

Vidiek pre mladých znamená domov, prírodné krásy, zdroj živobytia, bližšie vzťahy medzi ľuďmi, bývanie. Vládné tam iná kvalita života, je to priestor na odreagovanie, priestor kde sa udržiavajú tradície, remeslá, folklór...

Radosti a starosti mladých na vidieku

- Radosti: Väčší pocit bezpečia, inšpirácia, zdravší životný štýl, čistejší vzduch, kontakt s prírodou, so zvieratami.
- Starosti: Menej príležitostí na trávenie voľného času, štrukturálna nezamestnanosť, nedostatok prístupu k vymoženostiam mesta, tlaky na predaj pôdy, náročná manuálna práca, slabšia dostupnosť vzdelania, zamestnania a zdravotnej a sociálnej starostlivosti, neefektívna doprava.

Naša ponuka pre iných mladých: Inšpirácia, skúsenosti, príklady dobrej praxe, vzory, know-how, sieťovanie

Úlohy pre mládež vidieka:

- Vidiecky mládežnícky parlament ako priestor pre naše príležitosti

Viera Hincová a Samuel Benco – prezentácia záverov konferencie Cesta mladých k Vidieckemu mládežníckemu parlamentu.

- Portál, ktorý bude propagovať aktivity mladých, kde bude možnosť zdieľania skúseností, vzájomnú pomoc pre organizácie a neformálne skupiny, diskusné fórum na zdieľanie skúseností, otázky, vzájomnú podporu, právnu pomoc
- Rozvíjať služby pre mladých
- Spolupráca na komunitnej, národnej úrovni – sieťovanie, perspektíva medzinárodnej spolupráce
- Podpora občianskej spoločnosti, povedomia a angažovanosti
- Podpora sociálnej inklúzie

Peter Kopecký – prezentácia pracovnej skupiny Čo môže dať slovenský vidiek Európe

ČO MÔŽE DAŤ SLOVENSKÝ VIDIEK EURÓPE?

Čo výnimočné máme oproti iným členským krajinám?

- Rozmanitosť prírody (chránené územia, genofond flóry a fauny, rôznorodosť vegetačných pásiem...)
- Pestrosť tradícií vychádzajúca z rôznych národnostných koreňov – Slovensko ako križovatka kultúr.
- Spoločné korene s inými kultúrami dávajú možnosť historického bádania a archeologického výskumu aj pre historikov ostatných krajín a pre hľadanie kauzality rozdielnosti a spoločných znakov vývoja.
- Relatívny dostatok kvalifikovanej vzdelanej pracovnej sily na vidieku – vysoký potenciál vo vzdelaných ľuďoch žijúcich na slovenskom vidieku.

V čom sme iní?

- Zlý príklad v tolerovaní korupcie.
- Neschopnosť maximalizovať využitie svojho potenciálu v ľudských a prírodných zdrojoch a zrýchlene aktualizovať legislatívu pre reálne potreby.

Úlohy pre Vidiecky parlament na Slovensku pri medzinárodnej spolupráci.

Ponúknuť kvalitné služby, atrakcie a miestne vidiecke produkty pre zahraničných hostí s výnimočnými miestnymi charakteristikami a v dostupnej a zrozumiteľnej forme v medzinárodnom jazyku.

Slovensko má prebytok vzdelaných sociálnych pracovníkov, ktorí môžu byť vyslaní na prax po skončení školy do tretích – rozvojových krajín, ako forma pomoci.

V migračnej politike pomoc je potrebné vopred definovať – jej obsah a rozsah na základe odbornej sociálno-ekonomickej analýzy predpokladov integrovania imigrantov na Slovensku, ktoré budú spracované vo viacerých komisiách (vrátane odborníkov na arabistiku).

Prijatie limitovaného počtu imigrantov by malo predchádzať vypytovanie pre nich vhodných profesií zodpovedajúcich mentalite a zručnostiam a následne im uľahčiť proces integrácie do spoločnosti a zapojenie do pracovného procesu.

Darina Tomajková – prezentácia pracovnej skupiny Vidiek – studnica energie a priestor pre relax

Mária Čuchtová – prezentácia pracovnej skupiny Vidiek – studnica energie a priestor pre relax
.....

VIDIEK – STUDNICA ENERGIE A PRIESTOR PRE RELAX

Pre Vidiecky parlament na Slovensku a jeho partnerov sú navrhované nasledovné úlohy pre ďalšie riešenia s príslušnými organizáciami:

- ▶ Regionálny produkt VCR – identifikácia podľa spoločného znaku v SR Audit kvality Nástroje financovania vidieka – legislatívne (zastaviť predaj kvalitnej ornej poľnohospodárskej a lesnej pôdy v chránených územiach na priemyselné účely)
- ▶ Podpora vidieckej dovolenky formou rekreačných poukazov (štátnou dotáciou)
- ▶ Definovať teritoriálne územie vidieka
- ▶ Vzdelávanie a sieťovanie v CR
- ▶ Podpora miestnych produktov, remesiel
- ▶ Zladiť anomálie v legislatíve a zjednotenie pre malých a stredných podnikateľov, farmárov v VCR
- ▶ Riešenie problematiky vidieka a CR na jednom ministerstve (napr. Min. miestneho rozvoja a CR)
- ▶ Prílev financií do VÚC na rozvoj vidieka
- ▶ Daň za ubytovanie – účelovo viazať na projekty v CR
- ▶ Podpora folklóru – zaradiť slovenský folklór do medzinárodnej organizácie CIOF (Unesco)
- ▶ Zaradenie ďalších unikátnych pamiatok do UNESCO.

VÝŽIVNÉ ZRNÁ PRE TRVALO UDRŽATELNÚ BUDÚCNOSŤ

Rok 2016 bol OSN stanovený ako medzinárodný rok strukovín. Z tohto dôvodu sa aj navrhované úlohy týkali najmä strukovín, nakoľko aj u nás sa už prejavili nedostatky v produkcii, ale i v spotrebe týchto významných potravinových zložiek.

Úlohy pre Vidiecky parlament na Slovensku

- ▶ Podporovať zvýšenie produkcie a spotreby strukovín na Slovensku.
- ▶ Zvýšiť spotrebu strukovín na jedného obyvateľa podľa odporúčaní odborníkov na zdravú výživu (3,5 – 5,0 kg), a to zo súčasných dvoch kilogramov na osobu a rok aspoň na 3,5 kg/osoba/rok s uprednostnením vlastných zdrojov.
- ▶ Zvýšiť výmeru pestovania strukovín využiteľných pre výživu obyvateľstva, čím sa podporí zvýšenie úrodnosti pôdy, ako aj biodiverzity pestovaných plodín.
- ▶ Systémovými opatreniami Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR motivovať pestovateľov k pestovaniu strukovín a tým obnoviť slovenskú potravinovú sebačnosť a konkurencieschopnosť.
- ▶ Zjednodušiť platnú legislatívu na ľahšie a rýchlejšie využitie a spracovanie domácich surovín.
- ▶ Podporovať propagáciu konzumácie a pestovania strukovín na úrovni regiónov prostredníctvom spoločenských organizácií.
- ▶ V školských zariadeniach zvýšiť spotrebu jedál zo strukovín.

Účastníci IX. Fóra VIPA SK.
.....

Návrh rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky na Slovensku

Vidiecky cestovný ruch a agroturistika predstavuje významnú súčasť cestovného ruchu Slovenska, zatiaľ však nedostatočne docenenú.

DÔVODY:

- ▶ silná konkurencia krajín s rozvinutým vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou ako napr. Rakúsko, Maďarsko alebo Poľsko,
- ▶ chýbajúci komplexný produkt atraktívny pre domácich a zahraničných návštevníkov,
- ▶ nedostatočný marketing vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky na Slovensku,
- ▶ nedostatočná podpora zo strany existujúcej legislatívy (je to skôr brzda jeho rozvoja).

Prvý dôvod nie je možné eliminovať, ale dá sa využiť k tomu, aby sme sa od týchto krajín „učili“ ako rozvíjať vidiecky cestovný ruch a agroturistiku, poskytneme rovnako kvalitné služby, ale za nižšie ceny, ponúkneme produkt, ktorý je „unikátny“ a nedá sa nikde inde ako na Slovensku vytvoriť.

KOMPLEXNÝ PRODUKT VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU A AGROTURISTIKY

Jedným z možných riešení je využitie kultúro – historických a prírodných pamätihodností a tradícií Slovenska formou zosieťovania existujúcich tzv. kultúrnych trás.

Slovensko môže návštevníkom ponúknuť nasledovné **kultúrne trasy**:

- ▶ Gotická cesta,
- ▶ Železná cesta,
- ▶ Cesta medzi,

- ▶ Vinne cesty (Malokarpatská, Tokajská, Nitrianska a iné),
- ▶ Bačovská cesta,
- ▶ Magna Via,
- ▶ Jantárová cesta,
- ▶ Drevená cesta.

Výhodou kultúrnych trás je:

- ▶ zahŕňajú buď celé územie Slovenska, alebo viaceré regiónov,
- ▶ ponúkajú zaujímavý a unikátny produkt cestovného ruchu, ktorý je jedinečný a inde na svete nenahraditeľný,
- ▶ vyžadujú služby (ubytovacie, stravovacie, informačné a iné), ktoré im môžu ponúknuť práve zariadenia vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.

NEDOSTATOČNÝ MARKETING VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU A AGROTURISTIKY

Na Slovensku neexistuje jednotný marketing vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky (katalóg zariadení vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky obsahuje len malú časť zariadení, web. stránka Slovenského zväzu vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky je zastaralá a neúplná). Chýba využitie moderných informačných technológií v marketingu. Dôvodom je hlavne nedostatok prostriedkov na marketing vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky na národnej i regionálnej úrovni.

NEDOSTATOČNÁ PODPORA VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU A AGROTURISTIKY ZO STRANY EXISTUJÚCEJ LEGISLATÍVY.

Na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky na Slovensku vplyva existujúca legislatíva. Všeobecne možno povedať, že existujúca legislatíva týkajúca sa malého a stredného podnikania, kam patrí aj vidiecky cestovný ruch a agroturistika, je nevyhovujúca a často je skôr brzdou jeho rozvoja. Okrem toho vidiecky cestovný ruch a agroturistiku brzdí aj nezmyselné obmedzenia a podmienky v oblasti hygienických predpisov, ktoré napr. nepatria pre susedné štáty.

Pokiaľ sa prijme tento variant rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky na Slovensku v ďalšom období, je potrebné:

- ▶ vytvoriť na národnej úrovni Asociáciu kultúrnych trás Slovenska,
- ▶ spracovať návrh produktu vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky (alebo jeho zdokonalenia) v rámci jednotlivých kultúrnych trás a jeho marketing,
- ▶ zapojenie zariadení vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky jednotlivých regiónov Slovenska do relevantných kultúrnych trás,
- ▶ koordinácia činnosti zariadení vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky na Slovensku a ich spoločný marketing na národnej a regionálnej úrovni s využitím moderných komunikačných a informačných technológií. V tejto oblasti by mali významnejšiu úlohu zohrať vyššie územné celky (regionálna úroveň) a SACR na celoštátnej úrovni,
- ▶ zriaďiť v jednotlivých regiónoch Slovenska cestovné agentúry na báze akciových spoločností (podnikatelia vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike, miestne samosprávy a iné subjekty), ktoré by sa zameriavali výlučne na vidiecky cestovný ruch a agroturistiku.

OSTATNÉ ODPORÚČANIA

- ▶ prechodný nedostatok finančných prostriedkov u podnikateľov vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike riešiť zriadením regionálnych podporných úverových družstiev, v ktorom by si dočasne uložili svoje prechodne voľné finančné prostriedky jednotliví podnikatelia (na úrok vyšší ako je súčasne v bankách) a prechodnú potrebu finančných prostriedkov u iných podnikateľov by sa riešilo krátkodobým preklenovacím úverom z úverového podporného družstva za oveľa výhodnejšej úrokovej sadzby ako poskytujú banky a Slovensku,
- ▶ znížiť potrebu hotovostných peňazí v obehú medzi podnikateľmi vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike riešiť aj prostredníctvom „bitcoinov“. To si však vyžaduje vypracovať osobitnú štúdiu o možnosti a podmienkach jeho fungovania,
- ▶ obnoviť výmenný obchod medzi podnikateľmi vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike. V rámci neho by sa vymieňali služby a tovary medzi jednotlivými podnikateľmi,
- ▶ urobiť komparatívnu analýzu podmienok a pravidiel podnikania vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike v susedných krajinách a tomu prispôsobiť aj našu legislatívu.

V Banskej Bystrici, 15.11.2016
Vypracoval:
prof. Ing. Peter Patúš, PhD.,
riaditeľ Švajčiarsko-slovenského združenia
cestovného ruchu Banská Bystrica

Je a bude slovenský vidiek chudobný?

DOC. ING. VIERA PETRÁŠOVÁ, CSc.

1. ÚVOD

Podľa typológie vidieckych oblastí na Slovensku v roku 2012 žili obyvatelia (Plán rozvoja vidieka 2014 – 2020):

- ▶ v prevažne vidieckych oblastiach 50,3%,
- ▶ v prechodných oblastiach 38,3 %
- ▶ a v prevažne mestských oblastiach 11,4 %.

Rozloha

Z celkovej rozlohy SR podľa jednotlivých typov regiónov najväčší podiel 59 % je tiež pri prevažne vidieckych, 36,8 %-ný podiel majú prechodné regióny a najnižší podiel 4,2 % predstavujú prevažne mestské regióny.

Spolu vidiecke regióny tak predstavujú 95,8 % rozlohy SR (Plán rozvoja vidieka 2014 – 2020).

Sociálno-ekonomická situácia vo vidieckych oblastiach – osobitosti vidieka

- ▶ stagnujúci počet obyvateľov a podnikateľov na vidieku, prevaha starnúceho obyvateľstva, nezamestnaných a iných znevýhodnených skupín na vidieku a ich nízka kúpna sila
- ▶ vyludňovanie a marginalizácia vidieckych oblastí, pokračovanie odchodu mladých ľudí do väčších miest, resp. zahraničia, kde mnohí pracujú ako nekvalifikovaní pracovníci
- ▶ pokračujúca stagnácia a útlm ekonomiky na vidieku, pokles reálnych príjmov obyvateľstva, sociálna izolovanosť odľahlých a malých vidieckych sídiel
- ▶ nepriaznivý vplyv ekonomickej stagnácie na zamestnanosť na vidieku, osobitne u mladých ľudí a nízko kvalifikovaných pracovníkov, strata pracovných miest z dôvodu reštrukturalizácie a nízkej produktivity poľnohospodárstva a lesníctva
- ▶ zaostávanie v dostupnosti širokopásmového pripojenia vo vidieckych oblastiach a negatívny vplyv na rozširovanie nových informácií a služieb

- ▶ obmedzené finančné prostriedky VÚC/samosprávy na obnovu resp. dobudovanie dopravnej infraštruktúry na vidieku

Vzdelanostná a veková štruktúra

Za obdobie rokov 2001 – 2011 sa vo vidieckych regiónoch znížilo zastúpenie predproduktívneho obyvateľstva (z 19,2 % na 15,6 %), čo je spojené predovšetkým s výraznou redukciou prirodzených prírastkov. V období 2001-2011 bol podiel obyvateľstva v produktívnom veku vo vidieckych regiónoch nižší ako v mestských. Dlhodobejšie sa na vidieku zvyšuje aj podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Vo vidieckych regiónoch v r. 2011 trvale bývalo 12,3 % vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov, zatiaľ čo v mestských regiónoch to bolo až 26,2 %. Na vidieku je podiel obyvateľstva so základným vzdelaním výrazne vyšší ako v mestských regiónoch. Mierne nižší je na vidieku ako v mestských regiónoch podiel obyvateľstva so stredoškolským vzdelaním (Plán rozvoja vidieka 2014 – 2020).

Zamestnanosť, nezamestnanosť, mzdová úroveň a chudoba

Miera zamestnanosti (15-64 r.) v SR spolu v r. 2012 dosahovala 59,7% z toho mužov 66,7% a žien 52,7%. Na vidieku bola miera zamestnanosti nižšia a tvorila len 55%.

Z hľadiska nezamestnanosti existujú v SR značné regionálne rozdiely. Regióny s vysokou mierou nezamestnanosti sú sústredené najmä na východnom, južnom a strednom Slovensku. Miera nezamestnanosti vo vidieckych regiónoch bola v r. 2012 (17,8 %) vyššia ako nezamestnanosť v SR spolu (14,0%).

Hlavnými faktormi zvyšovania regionálnej polarizácie vidieckych regiónov boli štrukturálne ťažkosti dominantných zamestnávateľských subjektov v regióne, infraštruktúrna zaostalosť a slabá integrácia do trhu práce hendikepovaných sociálnych skupín a etnických minorít. Špecifická

miera nezamestnanosti mladých ľudí vo veku 15-24 rokov v roku 2012 činila 34 % (na vidieku bola 39,1%). Marginalizované rómske komunity, ktorých obyvatelia sú väčšinou nezamestnaní, žijú najmä vo vidieckych oblastiach. Značnú časť nezamestnaných tvoria dlhodobí nezamestnaní, zamestnanie ktorých sa v špecifických podmienkach Slovenska dosiaha inkluzívnym zamestnávaním. V roku 2012 bolo na Slovensku v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia 1 112 241 ľudí, čo predstavovalo 20,6% (na vidieku činil tento podiel 23,8 %) na celkovom počte obyvateľov (pod priemerom EÚ 27 – 24,2%).

Tab. 1 Prehľad štruktúry pozemkov a k nim vybrané ekonomické ukazovatele v najmenej rozvinutých okresoch SR

Názov okresu	Percentuálny podiel pozemkov k celkovej výmere okresov a krajov ¹			Vybrané ekonomické ukazovatele obyvateľov okresov a krajov	
	Poľnohospodárska pôda	Lesná pôda	Spolu	Poberatelia pomoci v hmotnej núdzi ²	Miera evidovanej nezamestnanosti
	%	%	%	%	%
Lučenec	51	41,1	92,1	10,7	17,53
Revúca	33,7	60,1	93,8	17,45	19,97
Rimavská Sobota	56,5	37	93,5	17,5	27,42
Veľký Krtíš	61,9	30,9	92,8	8,52	18,45
Poltár	45,3	49,6	94,9	11,18	20,87
Banskobystrický kraj	43,6	49,2	92,8	7,98	14,94
Rožňava	31,1	61,8	92,9	15,19	21,58
Trebišov	73,4	13,5	86,9	12,21	17,42
Sobrance	56,2	35,2	91,4	10,52	18,40
Košický kraj	49,6	39,7	89,3	8,51	14,39
Sabinov	48	43,2	91,2	12,3	18,69
Svidník	43,9	47,2	91,1	8,61	19,38
Vranov nad Topľou	52,3	37,7	90	10,95	17,80
Kežmarok	51,1	39,9	91	13,31	23,44
Prešovský kraj	42,3	49,3	91,6	7,86	15,50
Slovensko	48,9	41,1	90	4,53	10,63

Zdroj: Štatistická ročenka o pôdnom fonde v SR, 2015, Štatistika ÚPSVAR SR, 2016

1 Percentuálny podiel poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov k celkovej výmere okresov a krajov Slovenskej republiky v roku 2014

2 Podiel osôb poberateľov pomoci v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov v %

Uvedené poradie krajov sa podľa iných ukazovateľov môže meniť, ale 4 uvedené kraje patria medzi najchudobnejšie.

Horský a vidiecky charakter krajiny je charakteristický aj pre kraje SR, ktoré sú z hľadiska sociálno-ekonomickej disparity regiónov zaradené medzi najchudobnejšie. Sú typické vysokým podielom počtu osôb v hmotnej núdzi a aj nezamestnaných. Kvôli vyrovnávaniu regionálnych disparít sme prijali v roku 2015 osobitný zákon pre riešenie najmenej rozvinutých okresov.

Najmenej rozvinutý okres je okres, ktorý je zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov podľa § 1 ods. 1 zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a dopl-

není niektorých zákonov. Ide o okres, v ktorom miera evidovanej nezamestnanosti vypočítaná z disponibilného počtu uchádzačov o zamestnanie, ktorú vykazuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, bola v období za aspoň deväť kalendárnych štvrtrokov počas predchádzajúcich dvanástich po sebe nasledujúcich kalendárnych štvrtrokov vyššia ako 1,6 násobok priemernej miery evidovanej nezamestnanosti v Slovenskej republike za rovnaké obdobie.

Zoznam najmenej rozvinutých okresov vedie Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. V súčasnosti je to 12 okresov – Lučenec, Poltár, Revúca, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Kežmarok, Sabinov, Svidník, Vranov nad Topľou, Rožňava, Sobrance a Trebišov. predpokladá sa, že v I. štvrtroku 2017 budú do tejto skupiny zaradené ďalšie okresy z východného Slovenska.

2. SÚČASNÁ SITUÁCIA NA VIDIEKU

V 90-tych rokoch minulého storočia sa vplyvom transformácie národného hospodárstva zvýšila vo vidieckych oblastiach nezamestnanosť, čím sa prejavili aj chybné rozhodnutia štátnej priemyselnej politiky predchádzajúceho obdobia. Vybudovanie veľkých priemyselných centier, roľníckych družstiev bez silnej diverzifikácie činností a miestnou dopravou prístupných len strediskových centier na vidieku s vybudovanou infraštruktúrou služieb sa ukázalo po strate vnútorných a medzinárodných trhov ako chybný krok v rámci národného hospodárstva. Obyvatelia vidieckych sídiel nemali zabezpečený tzv. „viacnásobný“ príjem z činnosti na pôde alebo odvodených aktivít ako napr. zelený cestovný ruch, farmársky spôsob obhospodarovania pôdy, rôzne remeselnícke činnosti zvyšujúce zamestnanosť, pretože sú založené na zvýšenom podiele ručnej práce... V našich podmienkach nebol vybudovaný systém podpory hospodárenia vlastníkov na pôde v závislosti od potreby udržať obyvateľstvo na vidieku a tým si zaistiť kultúrnu krajinu ako ju mnohokrát obdivujeme v krajinách EÚ.

Viac než polovica rozpočtu v EÚ sa čerpá do pôdohospodárstva. Aj v súčasnosti, keď preberáme Spoločnú poľnohospodársku politiku EÚ (ďalej SPP) sa veľmi málo hovorí o základných pilieroch tejto politiky, v ktorých je zabudované aj sociálne

hľadisko. Dotácie do fariem znamenajú aj zabezpečenie slušného životného štandardu ich vlastníkov. Dokonca reforma SPP už aj pre naše krajiny od roku 2003 postupne mala zavádzať tieto nové postupy:

- odstránenie väzby plošných dotácií na poľnohospodársku výrobu
- rešpektovanie štandardov príjmu pre farmu
- modulácia (presun z priamych platieb na rozvoj vidieka)
- poľnohospodársky poradenský systém
- nové opatrenia v rámci rozvoja vidieka.

Až zmenou programového obdobia naša SPP implementovala od roku 2014 opatrenia:

1. prehodnotenie platieb v prvom (priame platby farmárom) a druhom pilieri (politika rozvoja vidieka), vrátane flexibilného prevodu zdrojov medzi piliermi
2. koniec kvót a iných foriem podpory trhu
3. dôraz na environmentálne aspekty poľnohospodárstva a omladenie odvetvia.

Pri pozornej analýze uvedených zmien v reforme SPP je zrejmé, že od roku 2007 sa začne podpora poľnohospodárstva zo spoločných peňazí EÚ orientovať na zvýšenie konkurencieschopnosti vidieka diverzifikáciou aktivít na vidieku, posilnením poradenstva a na zabezpečenie dôstojného životného štandardu na vidieku.

2.1 Sociálno – demografická situácia na vidieku

Slovensko malo k 21. máju 2011, k rozhodujúce mu okamihu sčítania, 5 397 036 trvalo bývajúcich obyvateľov. V porovnaní so sčítaním pred desiatimi rokmi sa počet trvalo bývajúcich obyvateľov SR zvýšil o 17 581. Zistený prírastok 0,33 % počtu obyvateľov v medzicenzálnom období 2001 – 2011 je najnižší v histórii sčítania na Slovensku. Počet trvalo bývajúcich obyvateľov SR sa zvyšuje, ale čoraz pomalším tempom. Najviac obyvateľov z ôsmich krajov SR je v Prešovskom kraji – 814 527 (15,1 %). Najmenej obyvateľov – 554 741 (10,3 %) žije na území Trnavského kraja.

V roku 2013 mala SR 5 415 949 obyvateľov. Celkovo na 1 obyvateľa SR pripadá 0,45 ha poľnohospodárskej (0,28 ha ornej pôdy) a 0,37 ha lesnej pôdy. Spolu na 1 obyvateľa to predstavuje 0,82 ha pôdy. Lesnatosťou patrí Slovensko na 4. miesto v Európe. Priemerná hustota osídlenia je 110,1 obyvateľov/km², na vidieku 94,1 obyvateľov/km². Vysočiny a hory pokrývajú 60 % územia, nížiny 40 %. Na úze-

mí Slovenska sa nachádza deväť národných parkov a 14 chránených krajinných oblastí (Buchta S., 2012).

Pre vymedzenie vidieckeho obyvateľstva bola použitá hustota obyvateľstva nižšia ako 150 obyvateľov na km². Základom pre sledovanie boli jednotlivé obce SR. V roku 2010 bolo v SR spolu 2 891 obcí, z toho vidieckych 2 535. Priemerná hustota osídlenia v SR je 111 obyvateľov na 1 km². Rozloha vidieckej oblasti je 46 977 km², t.j. 95,8 % z celkovej rozlohy štátu (Buchta S., 2012).

Vývoj osídlenia SR v posledných rokoch prebiehal v miernejšom tempe a bol poznamenaný poklesom prirodzeného prírastku obyvateľstva, reštrukturalizáciou národného hospodárstva a tým aj vývojom zamestnanosti, výrazným obmedzením bytovej výstavby, ako aj nedostatočnou schopnosťou miest a obcí riešiť uvedené problémy. Konceptia ďalšieho sídelného rozvoja v SR vychádza predovšetkým z geomorfologických podmienok a socio-ekonomického vývoja, pri rešpektovaní rovnomeného a vyváženého vývoja. Ak chceme zachovať sídelné vidiecke osídlenie, opäť sa aj v riadení obcí po decentralizácii časti prostriedkov získaných z daní fyzických osôb napriek ich finančným presunom medzi krajinami objavuje sa potreba návratu ku spájaniu viacerých obcí. Nemusia pritom strácať vlastnú identitu, ale dôjde ku koncentrácii výkonov samosprávy.

2.2 Diverzifikácia činnosti

Najvýraznejšie zvyšuje zamestnanosť na vidieku cestovný ruch, na ktorý nadväzujú rôzne remeselné činnosti a súbor služieb s vysokou potrebou manuálnej práce. Pre nás v SR sa cestovný ruch nestal ešte výrazným zdrojom príjmov. Doteraz sa cestovný ruch u nás presadzoval izolovane od vlastníkov pôdy. Prvé schémy podpory zo štrukturálnych fondov k cestovnému ruchu však už zohľadňujú vlastnícke práva pri príprave projektov a výhodné podpory podporujúce najmä partnerstvá s obcou. Tieto by mali prekonať aj naše legislatívne bariéry spôsobené zákonom o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. pri rozvoji aktivít, najmä v najatraktívnejších oblastiach. Cestovný ruch je spojený najmä s vybudovanou infraštruktúrou služieb, ktorými nie sú len ubytovacie a stravovacie kapacity. Sú to aj cyklotrasy, náučné chodníky, poľovníctvo, výkon športových činností ako paraglajding, horolezectvo, turistika v horských oblastiach a zimné športy, ktoré

sa viažu väčšinou na horské terény. Na rozdiel od poľnohospodárskej pôdy tieto terény neboli oslobodené od povinnosti platiť odvod spoločnosti za ich vyňatie z lesného pôdneho fondu. Takže výstavba veľkých priemyselných centier je oslobodená od poplatkov spoločnosti, ale podnikanie malých podnikateľov v cestovnom ruchu nie. Okrem toho je zafarbené aj inými obmedzeniami a to najmä v chránených územiach z hľadiska cestovného ruchu najatraktívnejšími. Tieto činnosti sa vykonávajú na pôde, ktorá je vo vlastníctve najmä fyzických osôb, pozemkových spoločenstiev, štátu a obcí. Rozdrobené vlastníctvo pôdy si vyžaduje aktívny prístup ku politike podpory podnikania aj na báze vlastníctva pôdy, aby sa nestalo potom bariérou podnikania a zdrojom apatie občanov ku podnikaniu. Táto oblasť je podporovaná nielen cez pôdohospodárstvo, ale tiež bola v rokoch 2007 – 2013 cez operačný program EÚ Priemysel a služby. Posledné dva roky nás presvedčili, že cestovnému ruchu sa treba venovať cielene a v prípade štátnej podpornej politiky túto koordinovať aj medzi rezortmi tak, aby sa neustále dosiahol pre oblasť dôchodkovej situácie obyvateľstva primeraný štandard, najmä zvýšením zamestnanosti a úrovne príjmov.

V rámci pôdohospodárstva boli a sú s diverzifikáciou cez Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a Plán rozvoja vidieka vytýpané a podporované tieto aktivity:

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rekreačných a ubytovacích zariadení,
- rekonštrukcia existujúcich poľnohospodárskych a lesníckych zariadení na agroturistické objekty,
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia prevádzkových a predajných priestorov nákup strojov, prístrojov a zariadení na doplnkovú výrobu, na výrobu a spracovanie tradičných materiálov a produktov, – výrobky musia byť nepoľnohospodárskej povahy.
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia areálov vytvárajúcich podmienky pre rozvoj rekreačných a relaxačných činností (turistické chodníky, jazdectvo, rybárstvo, pltníctvo, cykloturistika, vodné športy, zimné športy a pod.).

Ostatné možnosti podnikania na vidieku nie sú výrazne podporované. Napr. výroba remeselných a domácich produktov, predaj z dvora, drevovýroba a iné.

2.3 Nezamestnanosť v pôdohospodárstve

Hlavnou príčinou celkovej nezamestnanosti v SR je v rámci transformačného procesu nezvládnutá reštrukturalizácia národného hospodárstva a celkový pokles efektívnej výkonnosti slovenského hospodárstva. Nezamestnanosť ovplyvňuje aj sezónny charakter niektorých odvetví, najmä poľnohospodárstva, lesníctva, stavebníctva a služieb súvisiacich s turistickým ruchom.

Dôvody vysokej nezamestnanosti, hlavne v okresoch východného a južného Slovenska, sú podľa vládnych analytikov:

- vysoký podiel rómskeho obyvateľstva;
- nízka vzdelanostná úroveň;
- slabá rozvinutá infraštruktúra;
- výrazný deficit priemyselnej výroby;
- znižujúci sa podiel poľnohospodárskej a lesníckej výroby.

Podiel pracujúcich z celkového počtu obyvateľov v produktívnom veku príslušného regiónu (15-64 rokov) je vo vidieckych regiónoch podstatne nižší ako v mestských regiónoch. Zatiaľ, čo v mestských regiónoch sa tento podiel s miernymi odchýlkami udržiava približne na rovnakej úrovni, podiel pracujúcich na vidieku mierne rastie. Nízky podiel zamestnanosti vo vidieckych oblastiach vyplýva zo stále nedostatočnej ekonomickej infraštruktúry a nízkej podnikateľskej hustoty vo vidieckych oblastiach a čiastočne svedčí i o migračnej rigidite vidieckeho obyvateľstva. Rozdiely v podiele pracujúcich na vidieku a v mestských regiónoch sú však stále veľmi vysoké. Doterajšie odvetvové politiky a ich nedostatočná koordinácia prispievajú k oslabovaniu konkurencieschopnosti vidieckych regiónov a tým zvyšujú náročnosť revitalizačných aktivít. Zosúladowanie niektorých rezortných politik by sa malo orientovať na trh práce najmä v oblastiach, ktoré súvisia s ochranou životného prostredia a kultúrneho dedičstva, obnovou krajiny, rozvojom verejnej infraštruktúry, informatizáciou, rozvojom cestovného ruchu, atď. Realizácia podpory zamestnanosti v týchto oblastiach tak bude nevyhnutne vyžadovať užšiu medzirezortnú a medzisektorovú spoluprácu (Buchta S., 2012).

Príčiny nezamestnanosti v poľnohospodárstve spočívajú hlavne v dlhodobom útlme výroby, ktorý je spojený s jej reštrukturalizáciou, celkovým nesúladom medzi zdrojmi pracovných síl a dopytom, regionálnymi rozdielmi, nízkou adaptabilitou poľno-

hospodárov na požiadavky trhu práce vyplývajúcej z nízkej mobility bývalých poľnohospodárov a problémov ich vzdelanostnej a vekovej úrovne. V lesníctve pokles počtu pracovníkov je priamo úmerný poklesu výkonov v pestovnej činnosti a v ochrane lesa. V ťažbových činnostiach v lese nepoznáme prakticky súčasný počet pracovníkov. Odhady hovoria o počte až 100 000 živnostníkov, ktorí pracujú sezónne a krátkodobo v lese. Vo výške 7 000 podnikov, ktoré si uvádzajú ako náplň činnosti aj práce v lese len vo štvrtine je viac ako 1 zamestnanec.

Reštrukturalizácia ekonomiky Slovenskej republiky po roku 1989 zákonite priniesla znižovanie stavu pracovníkov čo sa prejavilo najmarkantnejšie v rezorte pôdohospodárstva. V roku 1989 bol evidovaný stav pracovníkov v poľnohospodárstve v počte 350 965 avšak v roku 2001 pracovalo v poľnohospodárstve už len 99,4 tis. zamestnancov. Zníženie stavu pracovníkov od začiatku transformácie predstavuje 72 %. Na základe výberového zisťovania pracovných síl ŠÚ SR vykázal v roku 2013 v poľnohospodárstve 99,4 tis. zamestnancov čo bolo o 9,5 tis. osôb menej (8,7 %) ako v roku 2012. Tým sa znížila relatívna zamestnanosť na 100 ha p. p. (zo 4,5 pracovníka na 4,1). Z hľadiska vzdelania poklesol podiel zamestnancov so základným vzdelaním a vyučených v prospech podielu zamestnancov s vysokoškolským a vyšším odborným vzdelaním. Najpočetnejšiu vekovú kategóriu tvorili zamestnanci vo veku 45-49 rokov a 40-44 rokov (spolu 36,6 %), najviac pribudlo zamestnancov vo veku 40-44 rokov (zdroj Zelená správa 2013).

V lesnom hospodárstve poklesol stav pracovníkov od roku 1989 o 33 tis. pracovníkov (skutočnosť v roku 2003 – 12 000 osôb zníženie od začiatku transformácie o 74 %), ktorí boli zamestnaní v trvalom a aj v sezónnom pracovnom pomere. V súčasnosti sa počet pracovníkov v neštátnom sektore len odhaduje na v prepočítanom úplnom pracovnom úväzku na 8 000 osôb.

3. ZÁVER

Strategický rámec pre národné akčné plány inklúzie všetkých krajín EÚ vytvárajú nasledovné spoločné ciele (zdroj MPSVaR SR):

- Uľahčiť účasť na zamestnanosti a prístup všetkým k zdrojom, právam, tovarom a službám
- Predchádzať rizikám vylúčenia

► Pomôcť najzraniteľnejším
 ► Mobilizovať všetky relevantné subjekty.
 Z hľadiska sociálnych potrieb vidieckych regiónov sú významné dve skutočnosti:

1. vysoká nezamestnanosť dlhodobá sa pohybuje okolo 20%. Dôsledkom vysokej nezamestnanosti je častá neschopnosť rodiny postarať sa o ľudí so špeciálnymi potrebami (deti, starší občania, zdravotne postihnutí, sociálne odkázaní...), ak sú rodinní príslušníci zamestnaní, nemôžu si zase dovoliť prísť o zamestnanie a prevláda nakoniec odchod za prácou.
2. Roztrúsené vidiecke (laznícke, kopaničiarske) obydla dopĺňajú na dlhodobé podfinancovanie oblasti sociálnych a zdravotníckych služieb v regióne. Nízka dostupnosť vplyvom nevybudovanej cestnej infraštruktúry a chýbajúcej „sociálnej“ dopravy najmä autobusovej dopravy spôsobuje izolovanosť vidieckych obyvateľov. Pri stále sa zvyšujúcom raste poproduktívnej populácie je nedostatok zdrojov na udržanie už existujúcej sociálnej úrovne. Obyvatelia vidieka majú mimo strediskových obcí typické „laznícke-roztrúsené“ rozloženie pôdnych majetkov, ktoré je charakterizované rizikami vzniku sociálnej exklúzie vplyvom faktorov izolácie. Príčinou sú:
 - Sociálne podmienky,
 - Geografické podmienky,
 - Inštitucionálne podmienky, vybudované služby len v strediskových obciach.

Veľká vzdialenosť od infraštruktúry služieb starostlivosti, ale aj od vzdelávacích inštitúcií spôsobuje sociálnu, kultúrnu a vzdelávaciu izolovanosť vidieka. Tieto osobitosti vplývajúce na život vidieckych obyvateľov prispievajú k potrebe prispôbiť verejné služby tak, aby sa stali dostupné väčšine týchto ľudí.

- Oficiálne politiky krajín v EÚ sa hlásia ku:
- všeobecnému garantovaniu prostriedkov na život v súlade s ľudskou dôstojnosťou a favorizujú aspekty „prístupu“ k: zamestnaniu, vzdelaniu, bývaniu, zdravotnej starostlivosti
 - uľahčeniu prístupu všetkých k: právnej pomoci, zdravotníckym službám, bývaniu, dostupnej

doprave, telekomunikáciám, vzdelaniu, kultúre k rozvoju služieb

- a sprievodných opatrení v prospech ľudí, ktorí sa nachádzajú v riziku sociálnej exklúzie, konkrétne služieb, ktoré by mohli umožniť účinný prístup ku vzdelávaniu, právnej pomoci a iným verejným a súkromným službám v oblastiach ako je kultúra, šport, voľný čas. Prijímané opatrenia sa majú týkať:
 - znižovania regionálnych rozdielov na trhu práce
 - posilnenie lokálneho ekonomického rozvoja hlavne v oblastiach s najvyšším stupňom nezamestnanosti a chudoby;
 - podpora remesiel a zlepšenie ponuky pracovných miest; cezhraničná spolupráca; reformy mestskej štruktúry a štruktúry služieb, posudzovanie vplyvu obecných fúzií, V rámci národnej politiky sa budú prijímať priame a nepriame podporné opatrenia. Ako priama podpora bude smerovať do najmenej rozvinutých okresov:
 - regionálny príspevok (financie uvoľnené zo štátneho rozpočtu, určené na rýchly rozbeh kľúčových opatrení v individuálnych akčných plánoch okresu),
 - priama podpora z existujúcich programov a osobitných štátnych podporných fondov (napr. investičné stimuly Ministerstva hospodárstva SR, Štátny fond rozvoja bývania, Envirofond, Program rozvoja vidieka a iné),
 - podpora zo štruktúrnych fondov.

Ako nepriama pomoc sa vytvoria:

- servisné projektové centrá na úrovni okresov (vznikajú ako súčasť akčných plánov, budú poskytovať informačný servis, podporu pri príprave a realizácii projektov),
- nové kooperačné štruktúry v okresoch (vznikajú ako súčasť prípravy a realizácie akčných plánov, napríklad rozvojová platforma a klastre; tieto štruktúry sa podľa pripravovanej legislatívy môžu stať aj významnou podporou pre výkon regionálnej politiky cez okresné úrady),
- systémové opatrenia na podporu.

Literatúra:

Buchta, S.: Vývojové trendy vidieckych a mestských oblastí Slovenska, Economics of Agriculture, Volume XII. 4 / 2012, Plán rozvoja vidieka 2014 – 2020

Pohľad pedagogičky

Pedagógovia a žiaci SOŠ, Pod amfiteátrom 7, Levice sa zúčastnili IX. Fóra Vidieckeho parlamentu na Slovensku

Dňa 25. 11. 2016 sme sa na základe pozvania a vďaka viacročnej úspešnej spolupráci s VIPA SK zúčastnili IX. Fóra Vidieckeho parlamentu na Slovensku v Sliachi. Podujatie sa koná každé dva roky, aby sformulovalo priority a stratégiu rozvoja slovenského vidieka. Po otvorení Fóra a kultúrnom programe nasledovali

zástupcovia vzdelávacích inštitúcií, samosprávy, podnikatelia naviazaní na vidiecky cestovný ruch. Z pohľadu vlastných skúseností hovorili o problémoch, ktoré obmedzujú rozvoj vidieka – likvidačné legislatívne zázemie pre malých poskytovateľov služieb, ťažkosti pri tvorbe pracovných miest na vidieku – SZČO, SHR, potreba zmiernenia chudoby a podpory hospodárskeho rastu vo vidieckych oblastiach. Z diskusie skupiny vzišli viaceré podnetné výstupy, ktoré sa prezentovali v ďalšom dni, ako napr:

- podporiť vidiecku dovolenku formou rekreačných poukazov so štátnou dotáciou,
- zastaviť predaj kvalitnej poľnohospodárskej a lesnej pôdy v chránených územiach na priemyselné účely,
- zvýšiť podporu miestnych produktov a tradičných remesiel,
- zjednotiť legislatívu pre fungovanie malých a stredných podnikateľov, farmárov vo VCR,
- daň za ubytovanie vrátiť späť do systému a účelovo viazať na projekty v CR,

Účastníci IX. Fóra VIPA SK.

príhovory zástupcov spolupracujúcich inštitúcií ako aj vyhodnotenie plnenia a záverov VIII. Fóra VIPA na Slovensku. Zaujali nás vystúpenia predstaviteľov Informačného centra pre EÚ pri Agroinštitúte v Nitre, EF UMB v Banskej Bystrici, SACR, mesta Sliach, VIPA SK, krajanov z Maďarska. Inšpirujúcou časťou programu Fóra bola pre nás návšteva ZŠ A. Sládkoviča, kde je zriadená Vlastivedná sieň Š. Hudáka a mini múzeum regionálnych tradícií, nakoľko takýto „projekt“ realizujeme aj v našej škole.

Popoludnie prebiehalo formou neformálnych rozhovorov v diskusných skupinách osobitne pre dospelých a osobitne pre mládežníkov. Diskusia v našej skupine sa niesla v duchu „Vidiek – studnica energie a priestor na relax“ a zapojili sa do nej

Diskusia v pracovnej skupine.

Pred cestou domov na sliačskej stanici.

- riešiť problematiku rozvoja vidieka a CR na jednom ministerstve ako je to bežné v zahraničí (napr. Ministerstvo regionálneho rozvoja a CR),
- podrobiť regionálne produkty a subjekty v rámci VCR auditom kvality,
- podporovať uchovanie tradičného folklóru, navrhnúť zaradenie ďalších slovenských unikátnych objektov do zoznamu UNESCO.

Mládežníci si v rámci neformálnej diskusie vymieňali osvedčené skúsenosti zo svojej práce na vidieku a mládežníckej politiky na miestnej a regionálnej úrovni. Priebeh aktivít opisuje žiačka 3. ročníka v študijnom programe Marketing v turizme Simona Hengeričová:

„Najskôr sme si vypočuli prezentácie členov mládežníckeho parlamentu z rôznych miest a obcí Slovenska. Tí nám porozprávali o svojich pozíciách a čomu presne sa venujú. Neskôr nás podľa veku rozdelili do skupín. My, mládežníci, sme sa venovali ďalším prezentáciám. Boli napríklad o zlepšení vzťahov medzi mladými v meste Brezno, čistení lesov, likvidácii čiernych skládok. V malých skupinkách sme sa mali predstaviť, zoznamovať sa a potom spoločne spracovať zopár myšlienok na tému „Radosti a starosti mladých na vidieku“. Svoje skúsenosti sme si navzájom vymieňali. Nakoniec sme ich zosummarizovali a odovzdali ako námety pre zlepšenie života mladých na vidieku.“

Navštívili sme aj ZŠ, kde nám p. učiteľ predstavil ich vlastné „mini“ múzeum, ktoré žiaci využívajú v rámci hodín dejepisu ako učebňu. Vypočuli sme si aj príbeh pána, ktorý sa postupne prepracoval k vyrábaniu hudobného nástroja KALIMBA, čím oživil toto takmer zabudnuté remeslo v regióne.“

Ďakujeme za pozvanie a možnosť zúčastniť sa IX. Fóra Vidieckeho parlamentu na Slovensku. Získali sme nielen množstvo informácií a námetov na zvyšovanie kvality života na vidieku a rozvoj vidieckeho turizmu, ale vytvorili sme si aj nové kontakty s odbornými a vzdelávacími inštitúciami, ktoré určite v budúcnosti využijeme pri skvalitňovaní odborného vzdelávania v škole a rozvoji kľúčových kompetencií našich žiakov a pedagógov.

Expozícia Vlastivednej siene Štefana Hudáka
foto Mgr. Mária Čuchtová

Správy zo Sliača...

V dňoch 25. a 26. novembra sa na Sliači vo Zvolenskom okrese konalo IX fórum Vidieckeho parlamentu pod záštitou prezidenta SR Andreja Kisku.

Cieľom tohto fóra bolo formovanie potrieb slovenského vidieka na najbližšie dva roky. Stretli sa tu iniciatívni ľudia so skúsenosťami a líderskými schopnosťami, ktorí pôsobia v rôznych oblastiach verejného života, občianskych združeniach, spolkoch, neziskových organizáciách, v samospráve, kde sa snažia o rozvoj vidieka.

Prezentácia Vidieckych žien – Líderiek roka.

Od vzniku Vidieckeho parlamentu na Slovensku je jeho úlohu hlavne zvyšovanie kvality života na vidieku v rámci spolupráce s aktívnymi ľuďmi, ktorí svojimi nápadmi a realizáciou projektov často menia pohľad na vidiek a zanechávajú za sebou pečať výnimočnosti a odkaz pre ďalšie generácie.

Účastníci IX. fóra VP vytvorili štyri pracovné skupiny, v ktorých hľadali riešenie súčasných problémov vidieka, ktoré sa bytostne dotýkajú mladých ľudí, strednej generácie i seniorov.

Vyjadrovali sa k týmto témam:

1. Cesta mladých k Vidieckemu mládežníckemu parlamentu
2. Čo môže dať slovenský vidiek Európe?
3. Vidiek – studnica energie a priestor pre relax.
4. Výživné zrná pre trvalo udržateľnú budúcnosť.

Výstupy z jednotlivých pracovných skupín boli od prezentované všetkým účastníkom v závere stretnutia. Sprievodným podujatím boli prezentácie regionálnych produktov, výstavka ručných prác, spracovanie vlny, paličkovanie, kozmetické služby a rady, výstavka Michala Demeša k Svetovému roku bôbovín. Veľmi pekný program pripravili hudobne nadaní študenti a študentky, ktorí svojou hrou na husliach, klavíri a spevom sólistky vytvorili pravú koncertnú atmosféru v obradnej sieni mesta Sliač.

Na základe od prezentovaných výstupov možno povedať, vidiek potrebuje väčšiu podporu zo strany štátu, viac financií na rozvoj vidieka a podporu aktivít v obciach. Samosprávy môžu pomôcť tak, že budú otvorené pre nápady rôznych aktívnych ľudí, aj mladých, ktorí sa žiaľ často stretávajú aj s nepochopením starostov a primátorov na úradoch.

Dajme šancu mladým, dajme šancu aktívnym ľuďom, lebo aj malé kroky smerujú k veľkým cieľom...

IX. fórum VIPA otvorila Mária Behanovská.

Mesto Sliač je ďalším partnerom Združenia MAGNA VIA

Stalo sa to počas konania IX. Fóra Vidieckeho parlamentu na Slovensku 25. novembra 2016, ktoré sa konalo v Sliači. Dlaždica bude osadená na mieste, kde sa turisti stretávajú so sprievodcom. V Sliači to bude pred TIK-om. Prevzal ju zástupca primátora p. Ing. Róbert Urbanec, ako dôkaz záujmu o tento projekt.

Turistická cesta Magna Via sa odvíja od historickej cisársko-kráľovskej poštovej cesty, ktorá bola projektovaná a budovaná v 16. storočí. Postupne, ako sa rozvíjali regióny okolo tohto koridoru, aj poštová cesta sa vetvila. Výrazný rozmach bol zaznamenaný v 18. storočí. Takto je už vyznačený súvislý úsek cesty napríklad: Hlohovec – Nitra – Vrāble – Levice – Čajkov – Pukanec – Dekýš (Štampoch) – Banská Štiavnica – Zvolen – Sliač – Banská Bystrica – Staré Hory – Ružomberok.

Dlaždica Magna Via pre Sliač.

Esteticky upravené okolie pamätníka obetiam 1. sv. vojny v Sliači, foto Ing. Mária Čuchtová.

Žulové dlaždice prevzali v roku 2011 v Bratislave i veľvyslanci susedných štátov, cez ktoré cesta viedla (Rakúsko, Ukrajina, Maďarsko a Rumunsko), kedy sa táto turistická cesta otvárala. Na území Slovenska je už takto označená cesta Magna Via v cca 50-tich mestách a obciach.

Poštovníctvo je príklad, ako sa vyvíjal prenos informácií. „Od poštových holubov po internet“. Na tejto ceste a v jej okolí sa rozvíjal obchod, priemysel, kultúra, šport, cestovný ruch, školstvo a ďalšie pozoruhodnosti pútajúce pozornosť turistov. V prípade mesta Sliač je to i kúpeľníctvo. Slovensko svojou polohou v strede Európy sa stalo križovatkou na ktorej sa striedali a pohybovali rôzni jednotlivci, skupiny, kočovníci, bojovníci, kmene i národy. Po nich zostali rezíduá, ktoré sa prejavujú vo zvykoch, v kultúre, v gastronómii a iných prejavoch. Pestrosť nášho vidieka je príťažlivá i pre súčasný i budúci

Najstaršia pamiatka Sliača – ranogotický kostol sv. Mikuláša z roku 1263 s renesančnou zvonnicou – aj na magnetkách v informačnom centre.

cestovný ruch. Pohyb po ceste Magna Via je pohybom vo veľkej učebni.

Od vzniku Združenia Magna Via (1999) doteraz bolo zorganizovaných veľa podujatí, konferencií, zájazdov a akcií, ktoré potvrdili, že je to dobrý, životaschopný projekt. Dáva priestor pre angažovanosť mladým ľuďom i tým zo „striebornej skrinky“, aby sa postupne cesta Magna Via stala tak príťažlivou pre turistov, akými sú cesty zapísané v Zozname UNESCO, či cesta ROUTE 66.

Kaplnka sv. Hildegardy v Kúpeľoch Sliač.

Cesta Magna Via je dlhá. Len hlavná trasa z Viedne do Sibíru meria 1 000 km. Prekonáva 5 štátnych hraníc a veľa regionálnych, krajských, okresných a chotárnych. Môžu ju absolvovať jednotlivci, menšie i väčšie skupiny, celú i po úsekoch, pešo, koňmo, bicyklom, autom, vlakom autobusom. Itineráre sa môžu zostavovať „na mieru“. Doteraz najviac

turistov ju absolvovalo na úseku Nitra – B. Štiavnica a boli to mladí ľudia (študenti). Cesta má vlastné logo, dva slogany (Na kráľovskej ceste – kráľovské služby“ a „Čo hranice rozdeľujú, to Magna Via spája“). Má i vlastnú hymnu, ktorej premiéra bola v septembri 2016 v meste Martin. Máme vlastnú web. stránku (www.magnavia.eu), ďalej mestá a obce vybavené značkou (dlaždicou) vlastnia pečiatku, ktorou pre pamäť turistom potvrdzujú návštevu ich mesta, či obce.

Najstarší zachovaný kúpeľný dom Bratislava.

Veríme, že mesto Sliač svojimi danosťami a potenciálom budú aktívne prispievať k rozvoju tohto projektu – projektu Magna Via.

Oblúbený prameň Štefánik v kúpeľnom parku.

**Prajem Vám dobrú náladu,
pretože s ňou je život
veselší.**

**Prajem Vám šťastie,
pretože s ním je
život ľahší.**

**Prajem Vám zdravie,
pretože bez neho
život nestojí za nič.**

fb: Život
s úsmevom

Ing. Alena Krčíková
zástupkyňa RŠ pre PV
projektová manažérka
SOŠ, Pod amfiteátrom 7
934 01 Levice

*Jednoducho sú ľudia, od ktorých sa,
akokoľvek dávaš pozor zašpiníš.*

— JOZEF ČAPEK

